

Науковий керівник:
Прогонюк Л.Ю.,
*канд.юрид.наук, доцент кафедри публічного
управління та адміністрування
і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет*

УДК 330.322:339.727.22:346.7

Захист прав інвесторів в Україні: проблеми та перспективи

Андрій Ємець,

здобувач вищої освіти спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: досліджено актуальні проблеми та перспективи захисту прав інвесторів в Україні. Проаналізовано чинне законодавство, що регулює інвестиційну діяльність, включаючи основні нормативно-правові акти. Визначено ключові фактори, які можуть сприяти залученню іноземного капіталу. Особливу увагу приділено аналізу інвестиційної привабливості України, її потенціалу та викликам, що стоять перед державою у цій сфері.

Ключові слова: інвестиції, Закон України, нормативно-правовий акт, економічний розвиток.

Сьогодні правова система України має велику кількість законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в інвестиційній сфері. Основою нормативно-правового регулювання в зазначеній сфері є закони.

Одним з перших кроків у регулюванні відносин в інвестиційній сфері в Україні стало прийняття Верховною Радою України Закону "Про інвестиційну діяльність" № 1540а-ХІІ від 10 вересня 1991 року та Закону України «Про захист іноземних інвестицій в Україні» № 1560-ХІІ від 18 вересня 1991 року.

Закон України «Про інвестиційну діяльність» спрямований на забезпечення рівного захисту прав, інтересів та майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на забезпечення ефективного інвестування в економіку України та розвиток міжнародного економічного співробітництва та інтеграції. Закон встановлює загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності в Україні і передбачає загальні положення та порядок здійснення інвестиційної діяльності, державне регулювання інвестиційної діяльності, гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності та захист інвестицій.

Закон України «Про захист іноземних інвестицій в Україні» спрямований на захист інвестицій, інтересів, законних прав та переваг іноземних інвесторів в

Україні. Закон передбачає правовий режим для іноземних інвесторів та державні гарантії інвестиційної діяльності в Україні.

На території України особливості іноземного інвестування встановив Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19 березня 1996 року № 93/96-ВР. Положення цього закону регулюють відносини, пов'язані, зокрема, з державними гарантіями захисту іноземних інвестицій, державною реєстрацією та контролем за здійсненням інвестицій, діяльністю підприємств з іноземними інвестиціями та вирішенням спорів. Закон України № 29 від 2013 року «Про інститути спільного інвестування» займає особливе місце в інвестиційному законодавстві і визначає правові та організаційні засади створення, діяльності та відповідальності інститутів спільного інвестування, особливості управління їхніми активами, вимоги до складу, структури та зберігання активів, а також вимоги щодо складу, структури та зберігання активів, особливості емісії та розповсюдження цінних паперів інститутів спільного інвестування, а також порядок та обсяг розкриття інформації інститутами спільного інвестування.

Особливістю вітчизняного інвестиційного законодавства є те, що, крім вищезазначених законів, окремі аспекти інвестиційної діяльності регулюються також законами з питань господарського права, оподаткування, грошово-кредитного, банківського, фінансового, митного, цивільного, земельного, приватизації, підприємництва, інноваційної діяльності, цінних паперів та фондового ринку, концесій тощо.

Аналіз сучасного стану правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні свідчить про те, що, незважаючи на наявність значного масиву законодавчих актів, говорити про наявність цілісного та взаємоузгодженого правового режиму ще зарано, тому інвестиційне законодавство потребує подальшого вдосконалення. Національне законодавство у сфері регулювання інвестиційної діяльності є нестабільним, а нормативно-правова база постійно змінюється, оскільки одні нормативно-правові акти приймаються, інші скасовуються, а їх положення знаходять своє відображення в інших нормативно-правових актах.

Незважаючи на те, що українське бізнес-середовище несприятливе для інвесторів, 91% опитуваних керівників зарубіжних компаній висловилися, що планують продовжувати роботу на українському ринку, навіть під час війни; 55% із них продовжать інвестувати в Україну, 45% – ні. За офіційними даними Міністерства економіки в грудні 2022 рік року до уряду надійшло понад 500 заявок щодо майбутніх інвестицій в Україну. Відомство також зазначило, що більше запитів отримано від стратегічних та портфельних інвесторів із США, Великобританії, Німеччини, Бельгії, Данії, Кореї. Україна має певну інвестиційну привабливість для іноземних інвесторів завдяки своєму геополітичному розташуванню, великій кількості природних ресурсів та відносно дешевій, але кваліфікованій робочій силі.

Географічне розташування України робить її місце транзитним коридором для торгівлі. Враховуючи сучасні тенденції в транспортно-логістичній галузі, цілком можливо, що країна може обігнати Польщу і стати номером один в

Європі. Україна одна із найпривабливіших країн у Європі для розміщення бізнесу та найбільше конкурентоспроможних за вартістю. У країні впроваджено спрощені юридичні процедури для ведення бізнесу, а держава надає гарантії безпеки інвестицій.

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що в Україні є досить сприятливі передумови залучення іноземних інвестицій в економіку держави в найближчому майбутньому, адже єдність українського народу та відповідні кроки керівництва країни формують позитивний імідж України на світовій арені. Проте слід відмітити низку факторів та напрямів, що є ключовими у активізації процесу залучення іноземного капіталу в економіку країни, але потребують свого доопрацювання, зокрема:

- зміцнення правового поля;
- відновлення та розвиток інноваційної інфраструктури;
- завершення судової реформи;
- державне страхування та інформаційна підтримка інвестицій;
- підтримка національного виробництва;
- контроль виконання інвестиційних угод;
- співпраця з міжнародними організаціями;
- розвиток вільного ринку та інвестиційного клімату.

Визначені фактори за умови їх своєчасної реалізації можуть стати рушійною силою інвестиційних потоків в Україну.

Список використаних джерел:

1. Нечипорук О. В. Проблема залучення іноземних інвестицій в Україні під час війни // Економіка та суспільство. – Економіка та суспільство, 2023. – № 54 – С. 2 -6.

2. Антоненко В., Ляшок Я., Попова О., Ляшок Н., Катранжи Л. Інвестиційна привабливість України в контексті її поствоєнного відновлення // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики - Донецький національний технічний університет, Луцьк, Україна, 2024. – Том 4 № 57. – С. 8 -18.

3. Міністерство юстиції України. Інвестиційне законодавство: стан, проблеми, перспективи : роз'яснення від 08.05.2012 [Електронний ресурс] // Офіційний вебсайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0015323-12#Text>. – Дата звернення: 20.02.2025

4. Панкова Л. І. Аналіз тенденцій та перспектив залучення іноземних інвестицій в умовах економіки війни // Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. – Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси, Україна, 2022. – № 6. – С. 3-8.

***Анотація:** The article examines current problems and prospects for protecting investors' rights in Ukraine. The current legislation regulating investment activities, including the main regulatory legal acts, is analyzed. Key factors that can contribute to attracting foreign capital are identified. Special attention is paid to the analysis of*

the investment attractiveness of Ukraine, its potential and the challenges facing the state in this area.

Ключові слова: *investment, Law of Ukraine, regulatory legal act, economic development.*

Науковий керівник:

Гусенко А.А.,

старший викладач

кафедри публічного управління та адміністрування

і міжнародної економіки,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 346.7:347.7:343.9

Правові аспекти цифровізації господарських відносин: виклики та перспективи

Катерина Козлова,

здобувач вищої освіти спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *у статті розглянуто ключові аспекти цифровізації господарських відносин та її правове регулювання. Проаналізовано основні виклики, пов'язані з недостатністю нормативно-правової бази, захистом персональних даних, оподаткуванням цифрової економіки, регулюванням криптовалют та штучного інтелекту. Визначено перспективи вдосконалення законодавства, гармонізації з міжнародними стандартами, розвитку електронного правосуддя та підвищення рівня кібербезпеки.*

Ключові слова: *цифровізація, господарські відносини, правове регулювання, кібербезпека, електронна комерція, смарт-контракти, штучний інтелект.*

Цифровізація господарських відносин є ключовим етапом трансформації сучасної економіки, що сприяє підвищенню ефективності бізнес-процесів, спрощенню ведення підприємницької діяльності та розширенню доступу до ринків. Використання цифрових технологій у фінансах, торгівлі, логістиці та інших сферах значно змінює традиційні господарські відносини. Проте ці зміни супроводжуються численними правовими викликами, що потребують відповідного нормативного регулювання. Недостатність законодавчої бази, проблеми захисту персональних даних, правовий статус криптовалют, оподаткування цифрової економіки та регулювання штучного інтелекту є лише частиною правових аспектів цифровізації.

Одна з головних проблем цифровізації господарських відносин – відсутність комплексного правового регулювання. Багато країн, включаючи Україну, стикаються з необхідністю розробки спеціального законодавства, яке б відповідало сучасним технологічним реаліям. На даний момент правове